

SUPO

Kansallisen
turvallisuuden
katsaus 2021

Katsauksen tiivistelmä

Suomeen kohdistuva tiedustelu ja vaikuttaminen

Pitkäjänteisen henkilötiedustelun avulla tiedustelupalvelut pyrkivät hankkimaan Suomesta luotettavaa ja ennakoivaa tietoa, jota ei ole muuten saatavilla. Esimerkiksi merkittävien poliittisten kantojen valmistelu ja huipputeknologia ovat aktiivisen kiinnostuksen kohteena.

Kyberuhat

Kyberuhkista keskeisin on valtiollinen kybervakoilu. Suomeen kohdistuu jatkuvia kybervakoiluyrityksiä, eikä toiminnan odoteta laantuvan pitkälläkään aikavälillä.

Terrorismi

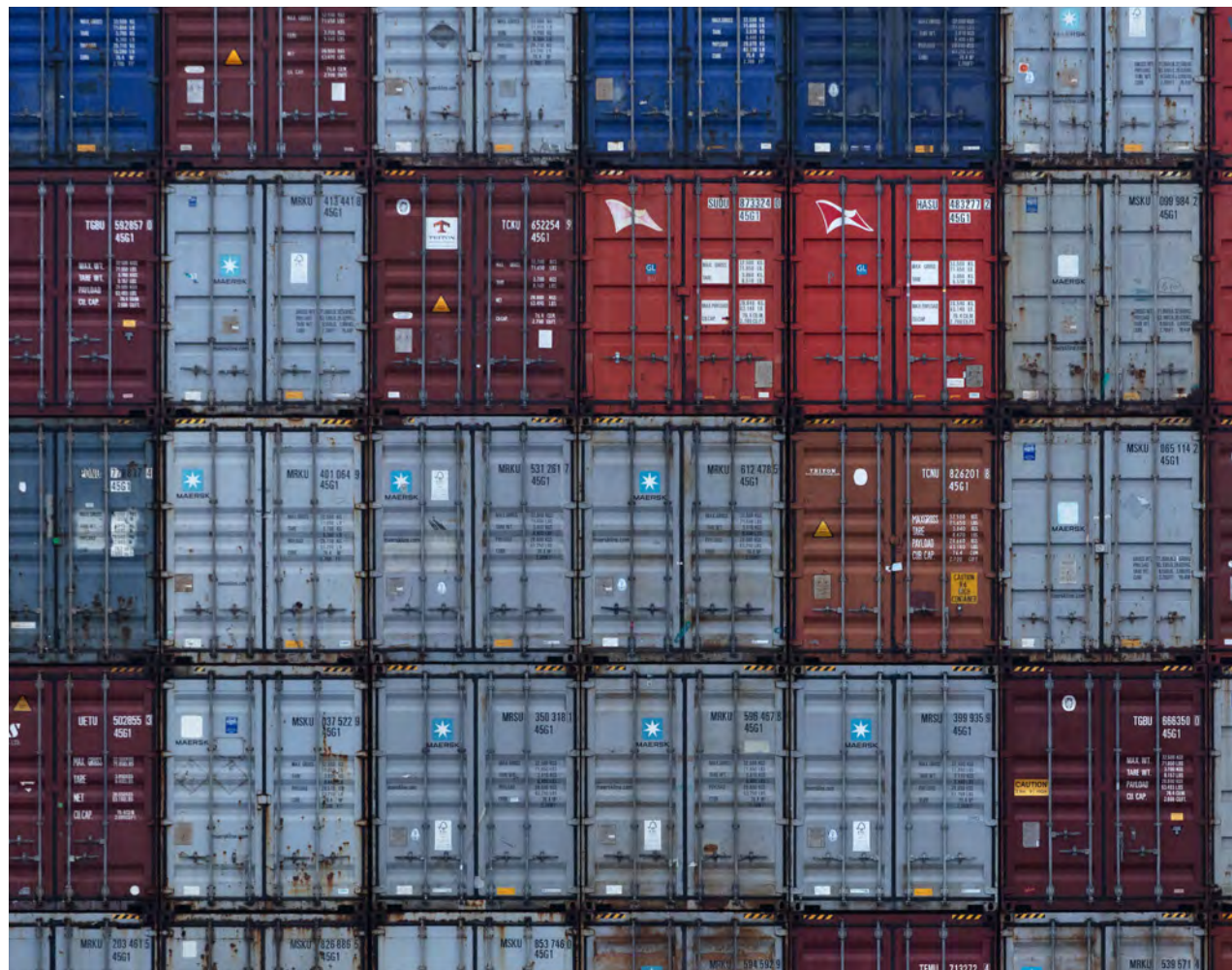
Pääasiallisen terrorismin uhkan Suomessa aiheuttavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat henkilöt ja pienryhmät. Merkittävä osa toiminnasta, kuten verkostoituminen, tapahtuu internetissä ja viestintäsovelluksissa.

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat uhat

Kriittinen infrastruktuuri on ulkomaisen tiedustelutoiminnan pitkän aikavälin kohteita Suomessa. Myös legitiimi toiminta, kuten yritysostot ja yhteiset hankkeet, voi luoda itsevaltaisille valtioille pääsyn Suomen kriittiseen infrastruktuuriin.

Kaksikäyttötuotteet ja joukkotuhoaseet

Suomea ja suomalaistoimijoita pyritään hyödyntämään joukkotuhoaseiden ja niiden komponenttien hankinnassa. Suomen rooli pysyy todennäköisesti lyhyellä aikavälillä muuttumattomana kaksikäyttötuotteiden hankintaketjussa.

Suomeen kohdistuva tiedustelu ja vaikuttaminen

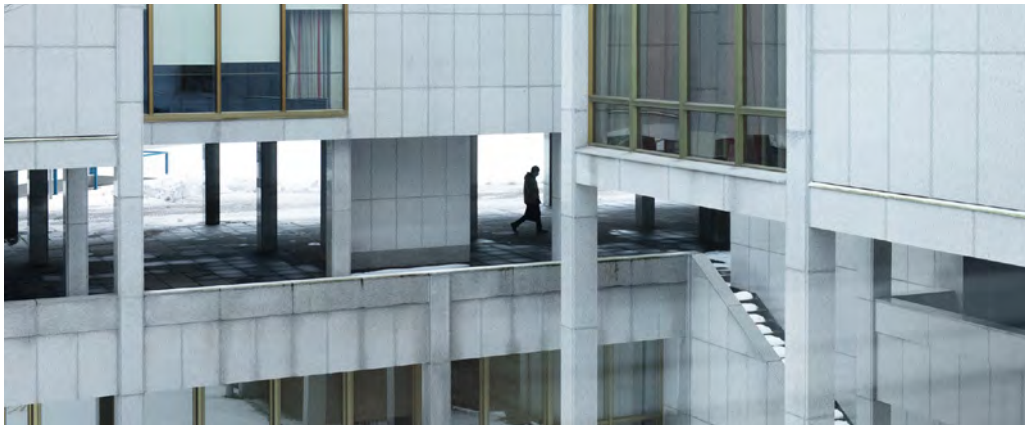
Suomeen ja suomalaisiin kohdistuu jatkuvasti laaja-alaista laitonta tiedustelua. Suomi kiinnostaa tiedustelullisesti erityisesti Venäjää ja Kiinaa.

Pitkäjänteisen henkilötiedustelun avulla tiedustelupalvelut pyrkivät hankkimaan Suomesta luotettavaa ja ennakoivaa tietoa, jota ei ole muuten saatavilla. Esimerkiksi merkittävien poliittisten kantojen valmistelu ja huipputeknologia ovat aktiivisen kiinnostuksen kohteena. Myös Suomen suhde sotilasliitto Natoon, arktisen alueen asiat sekä kyberturvallisuus ja -osaaminen kiinnostavat.

Autoritaariset valtiot levittävät peitellysti kotimaidensa kantoja tukevia sisältöjä tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa, ja ne pyrkivät myös muokkaamaan suomalaisten päättäjiä ja diasporayhteisöjen ajattelua intressiensä mukaisesti.

Itsevaltaiset valtiot pyrkivät edistämään maidensa taloudellisia etuja myös peitellyin keinoin.

Peiteltyä tiedustelu- ja vaikuttamistoimintaa Suomessa harjoittavat myös pienemmät autoritaariset valtiot. Pienimuotoinen toiminta kohdistuu pääosin näistä maista lähtöisin oleviin ihmisiin, jotka oleskelevat Suomessa.

ARVIO

Ulkomaisen tiedustelu- ja vaikuttamistoiminnan Suomelle aiheuttamassa uhkassa ei ole odotettavissa muutoksia, vaan se jatkuu laajamittaisena. On todennäköistä, että suurvaltasuhteiden heikkeneminen, globaalien ja alueellisten epävarmuustekijöiden lisääntyminen ja jännitteiden kasvu maailmanpolitiikassa lisäävät itsevaltaisten valtioiden tarvetta salaiseen tiedonhankintaan ja vaikuttamistoimintaan.

Kyberuhat

Kansallista turvallisuutta vaarantavat kyberuhat voivat ilmetä vieraiden valtioiden kybervakoiluna tai -vaikuttamisena. Myös kyberrikosten sivuvaikutukset saattavat uhata kansallista turvallisuutta, kun yhteiskunnan toiminta on entistä riippuvaisempaa tietojärjestelmien häiriöttömästä toiminnasta.

Kyberuhkista keskeisin on valtiollinen kybervakoilu. Suomeen kohdistuu jatkuvia kybervakoilu-yrityksiä, eikä toiminnan odoteta laantuvan pitkälläkään aikavälillä. Itsevaltaiset valtiot pyrkivät hankkimaan vakoilemalla tietoa valtiollisen päätöksenteon tueksi sekä vaikuttaakseen vakoilun kohteena olevien päätöksentekijöiden toimintaan. Ne voivat myös pyrkiä luomaan pelotetta näyttämällä kykynsä toimia kyberympäristössä.

Kybervakoilulla voidaan pyrkiä hankkimaan myös tuotekehitystietoa. Tavoitteena on parantaa itsevaltaisten valtioiden ja niiden yritysten asemaa globaalissa kilpailussa. Suomessa tällaista tietoa on saatavilla ennen muuta yksityisistä yrityksistä, mutta myös korkeakouluista ja tutkimuslaitoksista.

Kybervakoilun kohteena olevaan tietojärjestelmään voi päästä siinä olevan haavoittuvuuden kautta. Haavoittuvuus voi mahdollistaa myös kybervai-
kuttamisen eli tiedon oikeudettoman muokkaamisen tai sen saatavuuden estämisen. Mitä enemmän yhteiskunnan toiminta digitalisoituu, sitä suurempaa vahinkoa voidaan saada aikaan muuttamalla dataa tai estämällä pääsy siihen.

Kybervai-
kuttamisen uhka liittyy tällä hetkellä taloudellisesti motivoituneeseen kiristysrikollisuuteen. Vaikkei sen tavoitteena ole uhata Suomea, vaan hankkia rahaa, toiminta saattaa kuitenkin sivuvaikutuksena vaarantaa Suomen kansallista turvallisuutta, jos se estää yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisen järjestelmän käyttämisen.

Tietojärjestelmän voi suojata parhaiten järjestelmän haltija. Suomen kriittisestä infrastruktuurista suuri osa kuuluu yrityksille. Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen on yritysten johdolle vakiintunut osa normaalia toimintaa, mutta tiedon turvaaminen jää vielä usein teknologia-asiana tietohallinnon tai tietoturvaylläpidon vastuulle. Ulkoistuksissa toiminnan jatkuvuutta hallitaan vakiintuneesti sopimusehdoilla, mutta tiedon suojaamistoimenpiteiden tehon mittaaminen ei ole vielä tavanomaista. Tämä kasvattaa riskejä joutua kyberrikollisuuden kohteeksi.

ARVIO

On erittäin todennäköistä, että kybervakoilu jatkuu pitkälläkin aikavälillä, sillä globaali vastakkainasettelu kasvattaa autoritaaristen valtioiden tarvetta hankkia Suomesta salaista tietoa samalla, kun se lisää piittaamattomuutta Suomen suvereniteettia kohtaan.

On epätodennäköistä, että suomalaisiin tietojärjestelmiin kohdistuisi keskipitkällä aikavälillä vieraiden valtioiden vihamielistä kybervai-
kuttamista, ellei turvallisuuspoliittinen tilanne kiristy olennaisesti.

Vaikka Suomessa on varsin hyvä tietoturvakulttuuri, on todennäköistä, että jokin suomalainen yritys tai julkishallinnon organisaatio joutuu rikollisen kiristyshaittaohjelman uhriksi. On mahdollista, että sillä on kansallista turvallisuutta uhkaava vaikutus.

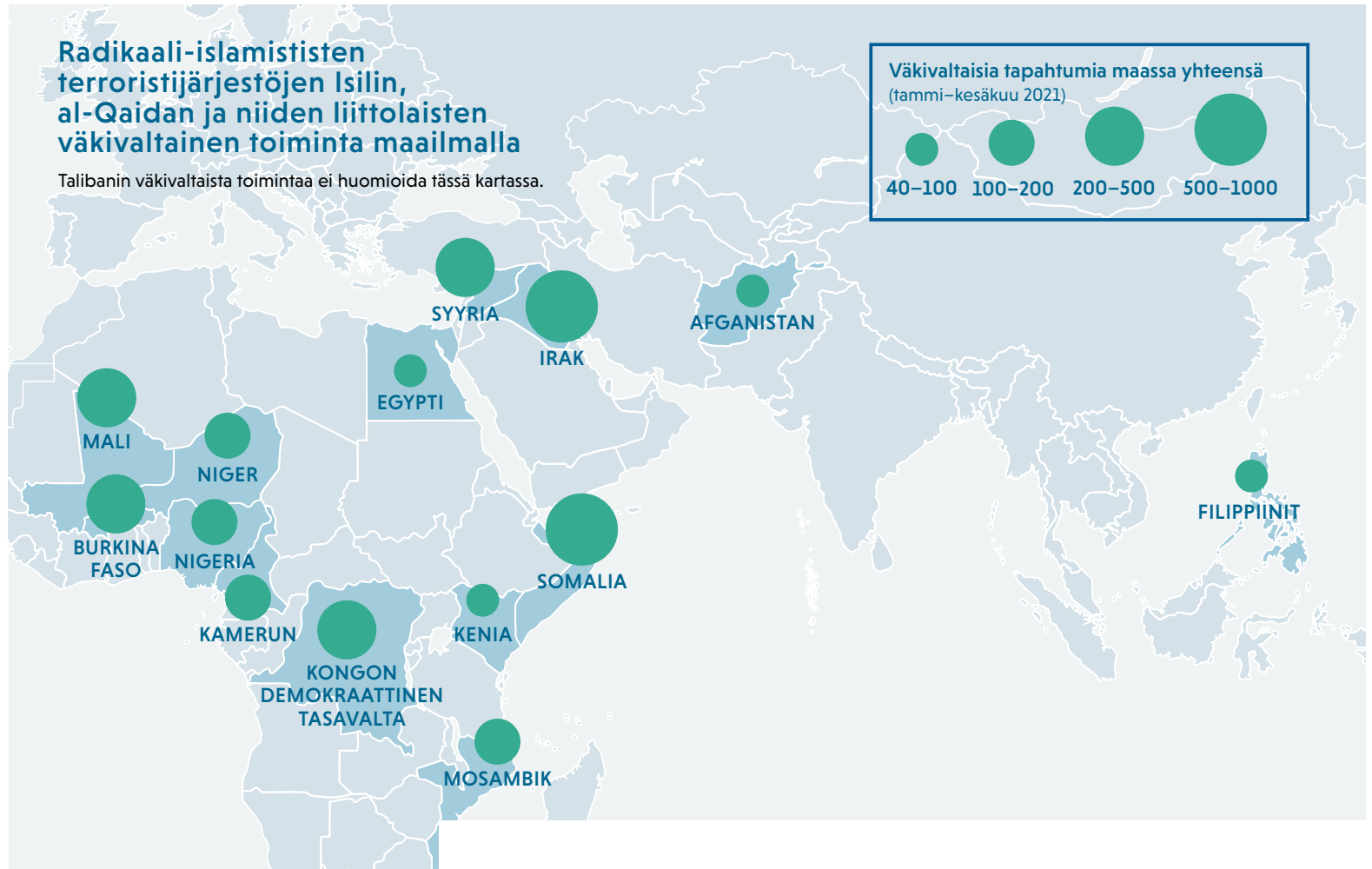
Terrorismi

Pääasiallisen terrorismin uhkan Suomessa aiheuttavat äärioikeistolaista tai radikaali-islamistista ideologiaa kannattavat henkilöt ja pienryhmät. Terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden lukumäärä on pysynyt ennallaan ja on noin 390. Kohdehenkilöillä on laajoja keskinäisiä verkostoja ja yhteyksiä ulkomaisiin terroristisiin toimijoihin. Merkittävä osa toiminnasta, kuten verkostoituminen, tapahtuu internetissä ja viestintä-sovelluksissa.

Äärioikeistolainen terrorismi muodostaa edelleen uhkan länsimaissa. Viimeisin vakava isku tapahtui kesäkuussa Kanadassa, kun neljä ihmistä kuoli islamin vastaisessa väkivallanteossa. Myös Suomessa on saatu viitteitä konkreettisten tekojen valmistelusta vuoden 2019 jälkeen. Lyhyellä aikavälillä äärioikeistolaiset terrori-iskut ovat mahdollisia länsimaissa, eikä iskun mahdollisuutta Suomessa voida sulkea pois.

Globaalisti merkittävimmät radikaali-islamistiset terroristijärjestöt ovat edelleen "Islamilainen valtio" (ISIL) ja al-Qaida. Ne muodostavat yhä maailmanlaajuisen uhkan, ja on todennäköistä, että ne inspiroivat yksittäisiä toimijoita iskujen suorittamiseen myös Euroopassa. Isilin keskusjohto ei kykene ohjaamaan tehokkaasti järjestön globaalia toimintaa, mutta sen alajärjestöt toimivat aktiivisesti konfliktialueilla ja hauraissa valtioissa. Al-Qaida on keskittynyt viime vuosina alueellisten siipiensä ja liittolaistensa tukemiseen. Molempien järjestöjen toiminta on lisääntynyt erityisesti Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Vaikka radikaali-islamistiset toimijat pitävät ääriliike Talibanin valtaannousua Afganistanissa voittona, tapahtumilla ei todennäköisesti ole suoria vaikutuksia Suomen turvallisuustilanteeseen lähitulevaisuudessa.

Suomessa radikaali-islamistinen terroristinen toiminta on pääosin tukitoimintaa, kuten rahoitusta sekä propagandan ja radikaalin ideologian levittämistä, mutta myös iskut ovat mahdollisia. Suomen radikaali-islamistiset verkostot ovat myös aiemmin värvänneet vierastaistelijoita konfliktialueille, ja Suomessa oleskelee aseellisten ryhmien toimintaan osallistuneita ja sitä edistäneitä henkilöitä.

Ääriivasemmistolaisen terrorismin uhka Suomessa on matala. Suomesta on matkustanut muutamia vapaaehtoisia Syyrian ja Irakin konfliktialueelle liittyäkseen kurditaustaisiin aseellisiin järjestöihin. Heidän toimintansa suuntautuu pääasiassa Suomen ulkopuolelle.

ARVIO

Terrorismin uhka säilyy lyhyellä aikavälillä todennäköisesti neliportaisen asteikon tasolla kaksi (kohonnut). Yksittäiset henkilöt tai pienryhmät ovat kiinnostuneita terrori-iskun tekemisestä Suomessa. Suomeen palaa todennäköisesti lisää ihmisiä Syyrian ja Irakin konfliktialueelta, mikä mahdollisesti vahvistaa radikaaleja verkostoja Suomessa ja Euroopassa. Terrori-iskut muualla länsimaissa vaikuttavat mahdollisesti terrorismitilanteeseen myös Suomessa.

Kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat uhat

Kriittinen infrastruktuuri on ulkomaisen tiedustelutoiminnan pitkän aikavälin kohteita Suomessa. Myös legitiimi toiminta, kuten yritysostot ja yhteiset hankkeet, voi luoda itsevaltaisille valtioille pääsyn Suomen kriittiseen infrastruktuuriin.

Itsevaltaisista valtioista tulevat toimijat ovat olleet kiinnostuneita investoimaan Suomen kiinteään infrastruktuuriin. Toistaiseksi toteutuneita investointeja on vähän. Perinteisen kiinteän infrastruktuurin, kuten kiinteistöjen ja tuotannon, lisäksi kriittistä infrastruktuuria ovat myös tietoliikenne sekä tietoverkoissa ja kriittisen infrastruktuurin ohjaamiseen tarvittava data.

Suomalaiset verkkoinfrastruktuurihankkeet ovat kiinnostaneet muun muassa kiinalaisia toimijoita.

ARVIO

On todennäköistä, että kiinnostus infrastruktuuri- ja tietoliikenneinvestointeihin jatkuu. Tietoinfrastruktuurissa riski on erityisen suuri, sillä se voi tarjota itsevaltaisille hallinnoille pääsyn paitsi infrastruktuuriin myös suomalaisten tietoihin. Yrityskauppojen ja investointien lisääntynyt seuranta todennäköisesti vaikeuttaa itsevaltaisten valtioiden mahdollisuuksia investoida kriittisiin toimintoihin Suomessa.

Kaksikäyttötuotteet ja joukkotuhooaset

Suomea ja suomalaistoimijoita pyritään hyödyntämään joukkotuhooasien ja niiden komponenttien hankinnassa. Suomesta ja Suomen kautta pyritään hankkimaan myös vientivalvottuja kaksikäyttötuotteita sekä muuta sensitiivistä teknologiaa hyödyntäen yksittäisiä yrityksiä ja hankintaverkostoja.

Kaksikäyttötuotteilla tarkoitetaan teknologiaa, palveluja ja tuotteita, joita voidaan käyttää siviilikäytön lisäksi myös sotilaallisiin tarkoituksiin. Yritykset

eivät saa viedä valvonnallisia kaksikäyttötuotteita EU:n ulkopuolelle ilman vientilupaa. Vientirajoitusten kiertämisessä pyritään hyödyntämään muun muassa yritysostoja ja tutkimusyhteistyötä.

Vieraat valtiot pyrkivät vauhdittamaan hankinnoilla ja ulkomaisella osaamisella asevoimiensa teknologista kehitystä. Kvanttitekniikka ja kvanttitekniikassa tarvittavat komponentit ovat esimerkki teknologiasta, jota tavoitellaan länsimaista, myös Suomesta.

ARVIO

Suomen rooli pysyy todennäköisesti lyhyellä aikavälillä muuttumattomana kaksikäyttötuotteiden hankintaketjussa. Suurvallat käyttävät vientirajoituksia aktiivisesti kansainvälisen politiikan keskiössä, ja todennäköisesti lyhyellä aikavälillä uusia teknologioita ja organisaatioita asetetaan vientivalvonnan piiriin.

SUPO

TODENNÄKÖISYYTTÄ KUVAAVAT TERMIT

Erittäin epätodennäköinen	5 %
Epätodennäköinen	20 %
Todennäköinen	75 %
Erittäin todennäköinen	90 %

RAPORTISSA KÄYTETYT AIKAMÄÄREITÄ KUVAAVAT TERMIT

Lähitulevaisuudessa	0–6 kk
Lyhyt aikaväli	6 kk – 2 v
Keskipitkä aikaväli	2–5 v
Pitkä aikaväli	yli 5 v